

แบบจัดการศึกษาหัวเมือง

รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗

โรงพิมพ์บำรุงนุกตกิจ

แบบ จัด การ ศึกษา หัว เมือง

บ้น น้า ที่

๑ ทรง พระ กรุณา โปรด ให้ กรม หมื่น วชิรญาณวโรรส เปน ผู้ จัด การ พระ ดำสนา แด การ ศึกษา ของ พุทธ ดำสนิก ชน ทั้ง ใน หัว เมือง มณฑล กรุง เทพ ฯ ทั้ง ใน มณฑล หัว เมือง ตลอด พระราช อาณา จักร โปรด เกด้า ฯ ให้ กรม หมื่น ดำรง ราชา นุภาพ เปน ผู้ อุดหนุน

๒ แยก การ ศึกษา แผนก หัว เมือง เปน ส่วน หนึ่ง ไม่ เกี่ยว กับ กรม ศึกษา ชัน เฉพาะ กรม หมื่น วชิรญาณวโรรส รวม ทั้ง โรง เรียน คฤหิษิต ด้วย ส่วน ชุระ การ คง ตก เปน น้า ที่ ของ เจ้า คณะ แด กระทรวง ธรรม การ

๓ จะ ทรง ตั้ง พระสังฆ์ ผู้ ดำมารถ ให้ เปน ผู้ อำนวย การ มณฑล ๓ รูป แด พระสังฆ์ ผู้ อำนวย การ มณฑล นั้น จะ มี ผู้ ช่วย ตาม ส้ม ควร

๔ พระสังฆ์ ผู้ อำนวย การ มณฑล นั้น ถ้า เจ้า คณะ มณฑล มี อยู่ ก็มี น้า ที่ เฉพาะ ฝ่าย การ ศึกษา ถ้า เจ้า คณะ มณฑล ไม่มี จะ ทรง พระ กรุณา โปรด ให้ ว่า การ ใน น้า ที่ ของ เจ้า คณะ มณฑล ด้วย ก็ ได้

๕ พระ สังฆ์ ผู้ อำนวย การ ไม่ จำ เปน จะ ต้อง อยู่ ประจำ ณ หัว เมือง เปน แต่ ต้อง เอา ใจ ได้ ใน การ ซึ่ง เปน น้า ที่ ของ ตน

๖ กระทรวง มหาต ไทย ช้า หลวง เทศาภิบาล แด ผู้ ว่า ราช การ เมือง มี น้า ที่ อุดหนุน ใน การ ฝ่าย ฆราวาส ทั้ง ๓ ฝ่าย

จัดศึกษาสถาน

๗ จะจัดวัดทั้งปวงให้เป็นศึกษาสถาน มีประเภทดังต่อไปนี้

ก, รวมสอนแห่งเดียวกัน เป็นโรงเรียน มีประเภทเป็นสองโรงเรียน
 หนึ่ง หาดวง ส่วนบำรุงเป็นของหาดวง ๑ โรงเรียนราษฎร์ ส่วน
 บำรุงเป็นของราษฎร์ ๑ สถานที่เป็นโรงเรียนต้องจัดให้ได้ระเบียบ

ข, แยกกันสอนตามสำนักอย่างประเพณีเดิม สถานที่เช่นนี้ต้อง
 ปล่อยให้ตามสะดวก เอาแต่พอได้การ

ค, โรงเรียนหาดวงจะจัดในวัดซึ่งเป็นที่ประชุมคนมากเพื่อ
 เป็นแบบอย่างทุกหัวเมือง มากน้อยตามสมควร อย่างน้อยที่สุด
 เมืองละโรง จะจัดแต่ต้นไป โรงเรียนราษฎร์ตามแต่จะมีขึ้นได้
 การแยกกันสอนตามสำนักมีอยู่แล้ว จะบำรุงให้เจริญขึ้นโดย
 ลำดับ จะสำเร็จเร็วช้า ต้องสุดแล้วแต่กาละเทศะ
 แด่กำลัง

วิชาที่จะสอน

๘ หลักสูตรที่จะสอนนั้น ในเวลานี้จะมีแต่ชั้นสามัญ บัน
 เป็น ๕ อย่าง คือ อักษร ระสมัย ๑ เลข ๑ วิชาเครื่องเลี้ยงชีพ ๑
 ธรรมปฏิบัติ ๑ เมื่อการเจริญจะขยายขึ้นตามควร

แบบเรียน

๘ ในส่วนสอนอักษรระสมัยจะใช้แบบเรียนเร็ว ในส่วนเลขจะใช้

แบบ เลข ฝรั่ง อีก สอง อย่าง จะ แต่ง ขึ้น ใหม่ นอก จาก นี้ ยัง ต้อง มี
หนังสือ หัด อ่าน

๑๐ ถ้า หา ได้ จะ ต้อง เคย ผู้ แต่ง แบบ ไว้ บ้าง ไซ้ ชื่อ แบบ ที่
เขา แต่ง บ้าง

๑๑ การ พิมพ์ แบบ เป็น หน้า ที่ ของ กรมหมื่น ดำรง ราชานุภาพ แบบ
นั้น ครั้ง แรก จะ จำย พระราชทาน ให้ เปลา ต่อ ครั้ง หลัง จึง จะ จำ หน่าย
• โดย ราคา

แก้แบบที่ผิด

๑๒ การ ที่ จะ จัด นี้ จะ แพร่ กระจาย ทัว ไป แบบ ไซ้ ตัว อักษร ที่
มี หัก ฐาน มัน คง ว่า ไซ้ ศาสตร์ เคลื่อน ควร แก้ ไซ้ ให้ ถูก ต้อง เพื่อ ให้
วิชา หนังสือ เจริญ ขึ้น

ครูผู้สอน

๑๓ จะ พยายาม จัด พระสงฆ์ สามเณร เป็น ครู สอน เว้น ไว้ แต่
จำเปน ใน สมัย ที่ ชัด ช้อง

สถานที่ฝึกครู

๑๔ จะ จัด มหา มกุฏ ราช วิทยาลัย ให้ เป็น ประชาน คึกษา สถาน ของ
คึกษา สถาน ใน หัว เมือง ทั้ง ปวง

๑๕ จะ เอา โรง เรียน วิทยาลัย แด โรง เรียน ที่ เป็น ศาษา ของ วิทยาลัย
บาง โรง เป็น สถานที่ฝึก ครู ถ้า โรง เรียน หดวง ใน หัวเมือง เจริญ
แล้ว ไซ้ ได้ ค่อย

การ ปลูก ความ รู้

๑๖ ใน วัด ที่มี ได้ จัด เป็น โรงเรียน เป็น แต่ แยก กัน สอน ตาม ลำดับ
 ครู ย่อม จะ มี ความ รู้ สำหรับ สอน ศิษย์ ยิ่ง แล หย่อน จำ เป็น จำ ต้อง ปลูก
 ความ รู้ ขึ้น ใน วัด ที่ ยัง บก พร่อง วิธี ปลูก ความ รู้ มี สอง ประการ คือ
 ก, ต้อง มี ครู ประจำ ไว้ ส่ง ไป สอน เมื่อ เบาล แล้ว ถอน ส่ง ไป วัด
 อื่น อีก โดย นัย นี้ กว่า จะ ทว่ ถึง ครู พวก นี้ จะ มี เท่า ไร สุด แล้ว
 แต่ ค่า บด แด กาล ที่ จะ ให้ ความ ฝึก สอน แพร่ หดาย ใน เร็ว ๆ หรือ
 ค่อย เป็น ค่อย ไป

ข, อีก อย่าง หนึ่ง เล็ก ฝึก ษุ สาม เณร หรือ แม่ ศิษย์ วัด ผู้ สัมค
 ให้ อยู่ เรียน ใน สถาน ที่ ฝึก ครู จะ มี ได้ มาก น้อย เท่า ไร ต้อง สุด แล้ว
 แต่ ทน ที่ จะ จ่าย เป็น ค่า อาหาร เพียง

การ สอบ ความ รู้

๑๗ จะ มี การ สอบ ความ รู้ ที่ หว่ เมือง นั้น เอง บั ติ ครั้ง ใน ชั้น ต้น
 ที่ โรงเรียน หดวง ค่า บด ไต่ ค่า บด หนึ่ง เมื่อ การ เลา เรียน แพร่ หดาย
 แล้ว จะ แยก เป็น แห่ง ๆ ตาม แขวง อำเภอ เริ่ม แต่ ดั้น ฤตุ ฝน แล้ว

๑๘ ความ รู้ ที่ จะ สอบ นั้น จะ แยก สอบ เป็น อย่าง ๆ เมื่อ นี้ เรียน
 สอบ ได้ อย่าง หนึ่ง ๆ แล้ว ผู้ สอบ จะ ให้ หนังสือ คู่ มือ ไว้ เฉพาะ อย่าง
 เมื่อ สอบ ได้ ครบ หลัก สูตร ที่ จัด ไว้ เช่น ใน บก นี้ ดี อย่าง เจ้า น้า ที่
 จะ ให้ ประ กาศ นียบ ติร

๓๙ การ สอบ ความ รั้ นั้น เปน น้่าที่ ของ พระสงฆ์ผู้ อ้่า นวยการ
มณฑล แด การ เมือง เจ้่า น้่าที่ ค้อง เลือก หา ผู้ สอบ

๔๐ การ ให้ ประ กาศ น้ียบัตร นั้น เปน น้่าที่ ของ ผู้ อ้่า นวย การ ค้ึกษา
เฉพาะเมือง เจ้่า คณะเมือง แด ผู้ว่า ราชการ เมือง ใน ช้ัน ค้ัน ผู้ มี ค้่าแห่ง
สูง กว่า ค้ือ ผู้ อ้่า นวย การ ค้ึกษา มณฑล เจ้่า คณะมณฑล แด
ข้า หลวง เทค้่า ภิบาล จะ ทำ น้่าที่ นี้ เพื่อ ให้ เปน ที่ ชวน น้ียม ก้ได้

ประ กาศ น้ียบัตร นั้น ค้อง ลง ช้ือ ประ ทับ ตรา เจ้่า น้่าที่

การ ปลุก ศรัทธา ใน ศาสนา

๔๑ จะ มี ประชุม นัก เรี้ยน นม้้การ พระ สวด มนต์ แด สด้บ ค้่า สอน ใน
ศาสนา ทุก วัน ธรรม ส่ะวะนะ

ปก ครอง การ

๔๒ กรมหม้ัน วชิรญาณวโรรส จะ เปน ประธาน ในกรรม การ สภา
ของ มหา มกุฎราช วิทยาธัย อ้่า นวย การ เรื่งนี้

๔๓ จะ เอา วิทยาธัย เปน ส่ถาน ที่ ว่า การ แด ค้อง มี ผู้ดู การ แด
พนักงาน ตาม ส่ม ควร แก่ การ

๔๔ การ ที่ กรมหม้ัน วชิรญาณ วโรรส จะ มี ตรา ส่่ง ไป ถึง หัว
เมือง ก้ดี ผู้ อ้่า นวย การ ค้ึกษา หัวเมือง จะ มี บอก หรือ ย้ิน ราย

งาน ก้ดี ด้วย เรื่ง การ ค้ึกษา ส่่ง ทาง กระทรวง มหาค้ไทย แด

การ บำรุง

๒๘ การ ที่ จะ ต้อง จ่าย พระราช ทรัพย์ บำรุง มี ประเภท ดัง ต่อไปนี้

ก, เพิ่ม ส่วน บำรุง วิทยาลัย ให้ พอ เพียง โรงเรียน ซึ่ง จะ เขา เป็น
สถานที่ ฝึก ครู

ข, บำรุง โรงเรียน หอวง ซึ่ง จะ จัด ขึ้น ใน หัว เมือง นั้น ๆ

ค, จ่าย ค่า พิมพ์ แบบ เรียน ทั้ง หหลาย แต่ จำหน่าย เครื่อง เจ้า เรียน
ให้ ใน ชั้น ต้น

ฅ, ช่วย ก่อตั้ง ผู้ จะ ออกไป จัด การ ศึกษา มี ให้ ค่า พาหะนะ
แต่ อาหาร เป็น ต้น

ง, ต้อง บำรุง ครู ไว้ สำหรับ จ่าย ให้ ไป ปลูก ความ รู้ ใน วัด นั้น ๆ

จ, เพียง ผู้ ที่ เข้า มา อยู่ ศึกษา ใน สถานที่ ฝึก ครู เพื่อ จะ ได้ ความ
รู้ กัดบ ไป ปลูก ใน วัด นั้น ๆ

ฉ, ถ้า จำเป็น ต้อง มี พนักงาน ออฟ ฟิศ แต่ จ่าย เบ็จ เสร็จ ใน ออฟ ฟิศ
มี พิมพ์ ใบบู๊มือ ประ กาศ นียบัตร แต่ แบบ ส่ง รายงาน เป็น ต้น

๓๐ การ เบิก เงิน จ่าย เงิน เป็น น้่า ที่ ของ กระทรวง มหาดไทย

๓๑ พระราช ทรัพย์ ที่ จะ จ่าย นั้น สุด แล้ว แต่ จะ ทรง บริจาค พระ
ราชทาน เท่าไร ก็ จัด การ ให้ ได้ ผล คู่ ม แก่ ที่ ต้อง ออก